

Демчик К. І. Способи створення розвивального середовища для компетентної підтримки художньо-естетичної обдарованості старших дошкільників К. І. Демчик // Проблемы, тенденции и перспективы развития мировой науки : материалы I Междунар. науч.-практ. конф. (15–17 января 2014 года) : научный журнал «Аспект». – Донецк : Цифровая типография, 2014. – № 1 (26). – С. 12-16.

I.5. Психологія та педагогіка

СПОСОБИ СТВОРЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ КОМПЕТЕНТНОЇ ПІДТРИМКИ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

К. І. Демчик

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський, Україна

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства все більше та глибше приділяється уваги особистості дитини старшого дошкільного віку. В ракурсі особистісно-орієнтованої моделі дошкільної освіти обдарованість є так би мовити поширеним явищем у практиці роботи дошкільних навчальних закладів України. Крім того, серед найцікавіших феноменів людської сутності обдарованість традиційно займає одне місце із провідних.

Погоджуючись із думкою багатьох провідних психологів і педагогів (Д. Богоявленська, О. Дронова, О. Запорожець, В. Роменець, Г. Сухорукова та ін.), можна із впевненістю сказати, що потенційно обдарованою є кожна здорова дитина [1, 2]. І за наявності сприятливих умов у родині та дошкільному навчальному закладі вона стає справді обдарованою. Для компетентної підтримки дитячої обдарованості існують шляхи, на які спрямовують усі зусилля педагоги дошкільних навчальних закладів у тісній співпраці з батьками обдарованих дітей.

Аналіз досліджень і публікації. Проблема обдарованості дошкільників, а зокрема й художньо-естетичній, присвячено багато статей у фахових періодичних виданнях дошкільної освіти ("Дошкільне виховання", "Палітра педагога", "Бібліотечка вихователя" тощо), а також у різних наукових працях, навчально-методичних посібниках [3, 4 та ін.]. Крім того існує безліч сайтів у мережі Internet (<http://slovyanochka.at.ua/>, <http://maluk.in.ua/>, <http://ostriv.in.ua/> та ін.), на яких не лише обговорюються проблеми художньо-естетичної обдарованості старших дошкільників, але й даються методичні рекомендації, наводяться приклади різнорівневих завдань для розвитку художніх здібностей дітей старшої групи дошкільного навчального закладу.

Метою публікації є аналіз та виявлення найефективніших способів створення розвивального середовища для підтримки художньо-естетичної

обдарованості старших дошкільників.

Основні результати дослідження. У сучасній психолого-педагогічній науці існує низка трактувань поняття "дитяча обдарованість", багато з яких суперечливі. Тому, взявши до уваги визначення провідних науковців (О. Леонт'єв, С. Рубінштейн, П. Гальперін, Б. Теплов, Г. Костюк, Є. Торшилова, О. Савенков, М. Холодна, В. Моляко та ін.), **обдарованістю** можна назвати комплекс задатків і здібностей, які за сприятливих умов дають змогу потенційно досягти значних успіхів у певному виді діяльності (чи діяльностей) порівняно з іншими людьми [4, с. 334].

У педагогіці виділяють кілька типів обдарованості, серед яких значну увагу слід приділяти образно-художній, яка притаманна дітям, що у майбутньому можуть стати дизайнерами, конструкторами, художниками.

Варто відмітити, що основними показниками творчих здібностей дитини є швидкість і гнучкість думки, оригінальність, допитливість, точність і сміливість. Одним із провідних методів компетентної підтримки вище згадуваних здібностей дитини є гра, і особливо гра розвиваюча, яка навчає дитину мислити творчо. Хоча слід з'ясувати, на що повинна бути спрямована гра, і що вона повинна розвивати. Із досліджень психологів відомо, що продуктивному творчому мисленню сприяє оволодіння спеціальними **способами розвитку творчих здібностей**, до яких відносять виділення протилежних властивостей, пошук аналогій, асоціювання понять, ставлення запитань, переформулювання, генерування ідей, зміна альтернативи, комбінування тощо.

Для здійснення професійної допомоги у вдосконаленні художньо-естетичної обдарованості дітей дошкільного віку важливо, щоб педагог володів певними професійними **якостями**: загальна професійна підготовка (предметні, психолого-педагогічні та методичні знання, вміння і навички); основні професійно значущі особистісні якості педагога.

Отже, володіючи цими якостями, педагоги дошкільних навчальних закладів можуть здійснювати компетентну підтримку художньо-естетичної обдарованості дітей старшого дошкільного віку. Так, для вільного користування матеріалами для художньої творчості для дітей педагогові необхідно створити такі **об'єкти художнього розвивального середовища**:

- 1) зону милування (куточок розвивального середовища, де крім художніх матеріалів для традиційної образотворчості, розташоване обладнання для прояву креативності в образотворчості, розміщені репродукції (або й навіть оригінали) картин різних жанрів образотворчого мистецтва тощо);
- 2) зону експериментування (куточок розвивального середовища, в якому у вільному користуванні для дітей розміщені різні матеріали та обладнання для проведення експериментів із отримання певних кольорів, різної фактури паперу, покидьковий матеріал для творчого конструювання та пластичний матеріал, який спонукатиме дітей до пошуків нових прийомів ліплення та отримання об'ємного образу);
- 3) релаксаційну зону (частина групової кімнати або музичної зали, де діти зможуть послухати музику та створити певні образи за допомогою

- художнього чи покидькового матеріалу);
- 4) міні-музей (частина групової кімнати або окреме приміщення, де на стінах розміщені програмові картини а також такі, які будитимуть творчу уяву дошкільників (мається на увазі картини із вираженою перспективою, модерністські картини тощо), скульптури різних видів та жанрів, а також оформлення, відповідне приміщення справжнього музею (зона перегляду творів мистецтва обмежена червоною стрічкою, в приміщенні є лави або стільці для відпочинку). Задля стимулювання художньої творчості обдарованої дитини бажано розмістити у даному міні-музеї мольберт із чистими аркушами паперу та художніми матеріалами.

Важливою є також узгодженість педагога дошкільного навчального закладу із психологом при складанні та роботі із творчими завданнями для художньо обдарованих старших дошкільників. Для цього розробляється комплекс завдань пошуково-дослідного характеру. Наведемо нижче кілька прикладів їх.

Завдання "Міжпланетна допомога". Дітям пропонуються такі художні матеріали: воскові олівці, акварель та нитки. З їхньою допомогою потрібно створити портрет фантастичної істоти, у якої чужо планетний корабель розбився і вона прийшла у наш дитячий садок за допомогою. Старші дошкільники мають виліпи її із пластиліну, а потім сконструювати для неї із покидькового паперу зореліт з метою повернення додому.

Завдання "Творча головоломка". Кожній дитині пропонуються 3 каштани, 2 жолуді, 8 сірників та стрічки із гофрованого паперу. Перед дітьми постає завдання створити щось або когось за умови, щоб нічого зайвого не залишилось.

Висновок. Розвивальне середовище для компетентної підтримки художньо-естетичної обдарованості старших дошкільників можна створювати багатьма способами, що дає змогу педагогові дошкільного навчального закладу проявити власну креативність та фантазію.

Список літератури

1. Богоявленская Д. Б. Психология творческих способностей. / Д. Б. Богоявленская. – М., 2002.
2. Богоявленская Д. Б. / Основные современные концепции творчества и одаренности. // Под ред. Д. Б. Богоявленской. – М., 1997.
3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: Навчальний посібник. / В. П. Котляр. – Київ : Кондор, 2009. – 200 с.
4. Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі : підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур; за заг. ред. Г. В. Сухорукової. – Київ : Слово, 2010. – 376 с. ; іл.